

S a o p š t e n j e   z a   j a v n o s t

Beč, 29. decembar 2015. godine

Okruženje će u narednoj godini ostati povoljno za region Centralne i istočne Evrope

- **Privreda Centralne i istočne Evrope će rasti iznad potencijala u 2016. i 2017. godini**
- **Snažan rast u okviru evrozone omogućio je da se Srbija i Hrvatska izvuku iz recesije ove godine, dok je Turska donedavno osećala posledice povećane političke neizvesnosti**
- **Doprinos EU transfera će biti pozitivniji u 2017. godini, dok bi izvoz mogao da oslabi**

Uz rast u okviru evrozone, za koji se očekuje da se dodatno učvrsti, manje cene nafte i veoma niske kamatne stope, zahvaljujući kvantitativnim olakšicama Evropske centralne banke, okruženje će u narednoj godini ostati povoljno za region Centralne i Istočne Evrope (CIE). Prema poslednjoj publikaciji za Kvartalnu prognozu za region CIE, koju objavljuje Direkcija za istraživanje UniCredita posebno se očekuje da će novi članovi Evropske Unije u Centralnoj i istočnoj Europi (EU-CIE¹) beležiti solidan rast, znatno iznad 3%. Privremeno smanjenje transfera u okviru EU će usporiti rast u 2016. godini, ali će dati pozitivniji doprinos u narednoj godini kada se očekuje da izvoz oslabi. Sve u svemu, rast bi trebalo da prevaziđe potencijal u obe godine. Istovremeno, brojni rizici ostaju prisutni na nivou pojedinačnih država, kao što su slab performans u Evropi, geopolitičke tenzije ili pooštavanje mera Fed-a.

Godina 2015. je bila dobra za region CIE, sa rastom tražnje u Evropi, smanjenjem cena nafte i dovoljnom globalnom likvidnošću. Međutim, samo su, u potpunosti, sve prednosti iskoristile zemlje EU-CIE, uz rast na najvišem nivou još od 2008. godine i bez makroekonomskih neravnoteža. Ovo nije promaklo ni kapitalnim tržištima, uz opadajuće premije rizika, region je potvrdio svoj status "sigurnog utočišta" za investitore na tržištima u razvoju. U drugim područjima, primećujemo više nijansi. Snažan rast u okviru evrozone je omogućio da se Srbija i Hrvatska izvuku iz recesije, ali rast je ostao niži od standardnog zbog strukturnih nefleksibilnosti i potrebe za rešavanjem velikih fiskalnih deficita i dugova. Turska je takođe podbacila, zbog rasta i finansijskih tržišta na koje je uticala politička neaktivnost i donedavno povećana politička neizvesnost. Rusija i Ukrajina su u međuvremenu ostale u dubokoj recesiji, pogođene kolapsom cena nafte i sankcijama EU i SAD-a, dok se Ukrajina bori sa gubitkom velikih proizvodnih kapaciteta na istoku zemlje.

¹ Ova grupa uključuje neke zemlje koje su se pridružile EU u 2004. i 2007. godini: Bugarska, Republika Češka, Mađarska, Poljska, Rumunija i Slovačka. Hrvatska je posebno obrađena.

Promena BDP-a u %	Prognoza za 2016.	Prognoza za 2017.
Članice EU		
Bugarska	3,0	2,9
Hrvatska	1,1	1,5
Poljska	3,7	3,8
Rumunija	3,9	3,5
Slovačka	3,0	3,0
Slovenija	1,9	2,5
Republika Češka	2,3	3,0
Mađarska	2,8	2,8
Kandidati za ulazak u EU i ostali		
Bosna i Hercegovina	3,0	3,4
Rusija	-0,9	1,2
Srbija	1,7	2,1
Turska	3,0	3,3
Ukrajina	2,0	2,5

“Kako se godina približava kraju, pojavljuju se znakovi promena u trendovima. Visokofrekventni pokazatelji, kao što su indeks potrošačkih očekivanja, indeks nabavke, pokazatelj industrijske proizvodnje i pokazatelj izvoza, pokazuju da je rast u zemljama EU-CIE možda dosegao vrhunac. Dok se ubrzao u Srbiji, Hrvatskoj i Turskoj, čini se da je dosegao dno u Rusiji i Ukrajini”, izjavio je Lubomir Mitov, glavni ekonomista UniCredita za region Centralne i istočne Evrope. “Naime, čini se da su događanja u domaćim politikama i programima ekonomske politike podstakli investitore na veću aktivnost u Rusiji i Turskoj, dok su u nekim zemljama EU-CIE umanjili entuzijazam investitora.”

Uprkos ovim okolnostima, analitičari UniCredita očekuju da će rast u regionu CIE ostati snažan i da će na kraju obuhvatiti sve zemlje u regionu. Trendovi rasta će se razlikovati, ali se očekuje da će poslovanje biti bolje u 2016. nego u 2017. godini. Dok se očekuje da rast u zemljama EU-CIE bude malo niži u 2016. godini u odnosu na ovu godinu i neznatno drugačiji u Srbiji i Hrvatskoj, u Turskoj bi naredne godine mogao doživeti zamah pre nego što ponovo padne u 2017. godini. Čini se da će se u Rusiji sredinom naredne godine dogoditi slabiji oporavak koji će zahvatiti i 2017. godinu, dok će se rast u Ukrajini kretati na nivou od oko 2% tokom obe godine. Razvoj u okviru regiona EU-CIE će se razlikovati od zemlje do zemlje. Dok se očekuje stabilniji rast u Bugarskoj i Poljskoj, očekuje se da isti uspori u Republici Češkoj, Mađarskoj i Rumuniji. Ovo usporavanje je najviše odraz smanjenja EU transfera, jer se stari period programiranja završava, a novi počinje i slabijeg doprinosa neto izvoza s obzirom na to

da će povećan uvoz premašiti izvoz. Poslednje će se uglavnom odraziti na ubrzanje domaće potražnje koja bi trebalo da ostane glavni pokretač rasta.

Za razliku od javnih investicija, privatna potrošnja i investicije će dobiti zamah. Privatne investicije će se oslanjati na unapređeno poverenje, rast korporativne profitabilnosti i povećano kreditiranje banaka. Privatna potrošnja će imati koristi od unapređenja tržišta rada, rasta plata i povećanja potrošačkih kredita. Zapravo, bolja kreditna potražnja bi trebalo da podstakne domaće banke na povećano kreditiranje, što će im dodatno olakšati snažna pozicija kapitala, dobra likvidnost i niske kamatne stope. Čini se da će pritisci cena ipak ostati potisnuti naredne godine, a nakon toga će se postepeno učvrstiti, približavajući se ciljanim vrednostima centralnih banaka do kraja 2017. godine. Inflacija će ostati ograničena naredne godine niskom inflacijom uvoza iz evrozone i nižim cenama nafte. Oba faktora će biti nadoknađena pritiskom na cene koji će biti podstaknut višom stopom zaposlenosti i većim platama. Stoga se očekuje da će monetarna politika ostati slaba u celom regionu, sa kamatnim stopama na istom ili nižem nivou. Dodatno popuštanje bi se moglo videti u Mađarskoj, Rumuniji i Poljskoj.

Uprkos dobrim izgledima, ostaju brojni rizici, od kojih je najvažniji slab performans u Evropi. Usporavanje u Kini će uglavnom uticati na Rusiju i Ukrajinu, dok pooštavanje mera Fed-a predstavlja rizik prvenstveno za Srbiju, Hrvatsku i Tursku. Geopolitičke tenzije će ostati na istoku regiona CIE i u 2016. godini, dok će domaća politika biti sve važniji faktor za ekonomsku politiku, sa potencijalno nepovoljnim uticajem u mnogim zemljama CIE.

“Sa nešto sporijim rastom i kamatnim stopama već blizu rekordno niskog nivoa, naredne godine će biti manje prostora za politiku koja podržava rast, a u 2017. godini će on biti još ograničeniji. U nemogućnosti da iskoriste povećanje prihoda koje pruža ciklus, vlade će morati da naprave teške odluke kada je u pitanju prioritizacija potrošnje ili optimizacija prihoda u cilju zadržavanja deficita pod kontrolom”, naglasio je Lubomir Mitov. “Međutim, nedavni događaji ukazuju na slabljenje posvećenosti fiskalnom oprezu.”